

«سایه» در هندسه زمان
هوشنگ ابتهاج، قلب تپنده غزل خاموش شد

احسان حضرتی

قلب تپنده غزل، در شهر کلن آلمان خاموش شد. با رفتن ابتهاج آخرین برگ از دفتر پر حادثه‌ی غزل معاصر ورق خورد و شعر پارسی واپسین بازمانده سترگ خودش را از دست داد.

حرفی از جنس زمان
اگر چه امروزه بحث در ماهیت و چیستی «ادبیات متعهد»، نخ نما شده و بیرون از دایره‌ی مفهومی «زمان» به نظر می‌رسد اما این رویکرد ادبی به اجتماع، روشنفکران فرانسوی و به تبع آن نویسندگان و هنرمندان کشورهای مختلف را بر آن داشت تا در سپهر اندیشه‌ی عمومی به اظهار نظر و کشش‌گری بپردازند. اندیشه‌ای که با ترجمه‌ی آثار سارتر در حوالی دهه چهل و پس از آن در ایران نیز رواج پیدا کرد و چندین دهه بعد با کنار زدن سارتر توسط روشنفکران پاسااختارگرا رونق و اعتبار خود را در فرانسه و تقریباً در جهان از دست داد. در این میان، چه بپذیریم چه نه، «سایه» در شمار شاعران و هنرمندان «ملتزم» دسته‌بندی می‌شود و این التزام پیش از آن که صفت خودش باشد، صفت سروده‌هایش است گو این که دامنه آن به همین مقدار محدود نمی‌شود و گستره آن سر تاسر فعالیت‌های اجتماعی و هنری او را نیز دربر می‌گیرد. التزام سایه دقیقاً از جنبش ادبیات متعهد رایج در روزگار خودش نیست، بلکه قاعده‌ای برای کنشگری در جهان ادبیات است که اهل سر فرو آوردن و خوشبختی‌های مصنوعی نیست. به بیان دیگر، کنشگری‌های سایه در درون پارادایم مسلط زمانه خودش «معاذاً» می‌شود یعنی همان پارادایمی که «هنر برای هنر» را بر نمی‌تافت و آن را در خدمت آرمان و هدفی والا تر از خلق زیبایی می‌فرار قرار می‌داد. این «نگرش ابزار انگار» به هنر را بیش از هر جای دیگر می‌توان در این کلام مشهور آبر کامو متجلی دید که: «هنر برای من همه چیز نیست اما نگهدار دست کم وسیله‌ای باشد» و امتداد طبیعی آن در «ادبیات چیست؟» زان ول سارتر هم به وضوح قابل باز شناسی است. در این میان، هنر سایه این بود که توانست در عین خلق آثاری سازگار با مبانی زیبایی‌شناختی شعر اصیل پارسی، آن را در خدمت اجتماع و نیازهای روزآمد انسان عصر جدید قرار دهد. مروجی بر کارنامه‌ی پر بار سایه در دوران مبارزات مردمی علیه رژیم شاه و نیز سالی‌های نخست پیروزی انقلاب به روشنی بر این امر صخه می‌گذارد. وقتی سرودهای در یادمانده‌ای چون «سپیده» و «ایران ای سرای امید» (از سری فعالیت‌های موسیقایی گروه «شیدا») را در کنار استعغای اعتراض آمیز او از رادیوی ملی رژیم سلطنتی قرار می‌دهیم، تصدیق می‌کنیم که سایه هر چه بود و هر چه هست، هنرمندی بی درد و برج عاج نشین نبود که خودش را بر کنار و بیرون از موج خیز حوادث زمان و آلام اجتماعی توده‌های مردم قرار دهد و این قطع نظر از هر گونه ارزش دوری درباره ارج و مزلت فعالیت‌های هنری اوست که به جای خودش می‌تواند و باید محل گفتگو و بحث صاحب نظران قرار بگیرد. به نظر می‌رسد که نظام اسلامی نیز به خوبی با این معنا همراه باشد چه بر خلاف رویدادهای رویارویی‌های تلخ و شاید هم اجتناب‌ناپذیر او ان انقلاب، هاضمی فرهنگی و ادبی جمهوری اسلامی، امروزه سایه را در خودش پذیرفته و با میدان دادن به خلق و نشر آثار او، رواداری خودش را در این زمینه به اثبات رسانده است.

تبار شناسی یک قیام
برای ارزیابی کارنامه‌ی هنری سایه -همچنان که هر هنرمندی- دو راه وجود دارد: نخست این که از طریق بازخوانی و باز شناسی دلالت‌های «فرامتنی» به مطالعه «متن» بپردازیم و دیگر آن که صرف نظر از زمینه و زمانه پیدایش آثار او، صرفاً و تنها دلالت‌های «متنی» سروده‌هایش را رمز گشایی و تبیین کنیم. اگرچه امروزه طر فداران نخله‌ی «نقد نو» عمدتاً متمایل به کار بست شیوه‌ی دوم هستند اما آن‌چنان که بسیاری نیز گفته‌اند، چشم بستن بر امکانات و ظرفیت‌های تأویل جامعه‌شناختی متون، درک یافتار تاریخی و کشف معانی ضمنی مستتر در متن را یکسره ضایع می‌کند و تصویری کدر از آن به دست می‌دهد.

ادامه در صفحه ۲

آفت «تصمیم‌های خلق الساعه» بر پیکر اقتصاد و تجارت

بی‌ثباتی قوانین و مقررات، ضربه اساسی به اقتصاد

یکی از مهمترین دلایل کاهش میزان سرمایه‌گذاری، بی‌ثباتی در قوانین اقتصاد کلان و تجارت کشورهاست که ریشه آن نیز به «تصمیم‌های خلق الساعه» و دستورالعمل‌های ناگهانی بازمی‌گردد. موضوعی که بی‌اطمینانی و تردید را به سرمایه‌گذاران القا می‌کند و در نهایت به خروج سرمایه و بی‌رغبتی فعال اقتصادی منجر می‌شود. کارشناسان می‌گویند اقتصاد کشور نمی‌تواند بین المللی شود تا زمانی که قوانین آن در هاله‌ای از ابهام باشد،

سازمان‌های موازی و بروکراسی حکمرانی داشته باشند و تصمیم‌های خلق الساعه در سیاست‌گذاری‌ها جولان دهد. البته در فضای تصمیم‌های خلق الساعه اتفاق دیگری نیز می‌افتد و آن استهلاک سرمایه است. در صورتی که میزان استهلاک سرمایه از تشکیل سرمایه ناخالص پیشی بگیرد، در این صورت اقتصاد کشور نه تنها توان رشد نخواهد داشت، بلکه دچار عقبگرد نیز می‌شود.

بررسی درآمدهای نفت ۱۰۰ دلاری اعراب خلیج فارس

آخرین موج عظیم ثروت نفت در خلیج فارس

۲

روزنامه اقتصاد امروز

نایب رئیس اتحادیه ملی محصولات کشاورزی

عدم دسترسی به سوئیف بازارهای جهانی را از ما گرفت

عضو اتاق بازرگانی ایران هشدار داد

وضعیت نامطلوب بیمه کالاهای صادراتی

عضو اتاق بازرگانی ایران می‌گوید: نه تنها به دلیل تحریم، نمی‌توانیم از مزیت‌های بیمه بهره ببریم، سطح پوشش‌ها به ویژه در صادرات محصولات فسادپذیر نامطلوب است و باید مورد بازنگری قرار بگیرد. امیر عابدی، رئیس کمیسیون صادرات اتاق ایران مسئله بیمه تجاری را بسیار مهم و ضروری دانست و تاکید کرد: شاید امروز به دلیل تحریم‌ها شرایط استفاده از بیمه مناسب نباشد و مانند نقل و انتقالات بانکی با محدودیت‌های شدیدی مواجه باشیم؛ اما با در نظر گرفتن دو بال تجارت یعنی صادرات و واردات باید اذعان داشت، در واردات این امر غیر ممکن است...

یک نذر، ۱۷۰۰۰ کودک

کمک از طریق کد دستوری:

#۷۳۳*۲۳۵۴۰*

مک
مؤسسه خیریه حمایت از
کودکان مبتلا به سرطان

mahak-charity.org

کمک از طریق وبسایت مک

و گزینه نیکوکاری اپلیکیشن آپ

نوبت دوم

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله ای

شناسه آگهی: ۱۳۶۰۴۲۲

شهرداری حمیدیا در نظر دارد مناقصه عمومی واگذاری خدمات مورد نیاز بیمه ای خود را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.

- ۱- تاریخ انتشار مناقصه در سامانه تاریخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۳ می باشد.
- ۲- آخرین مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه: ساعت ۱۳:۱۵ روز پنجشنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۵/۲۰
- ۳- آخرین مهلت زمانی ارسال پیشنهاد: ساعت ۱۳:۱۵ روز یکشنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۵/۳۰
- ۴- زمان بازگشایی پاکت‌های پیشنهاد: ساعت ۱۴:۰۰ روز دوشنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۵/۳۱
- ۵- برآورد اولیه کار مبلغ ۱۲,۶۱۷,۳۵۹,۰۰۰ ریال می باشد.
- ۶- شرایط پیمانکاران متقاضی:
- ۶-۱- ارائه سپرده شرکت در مناقصه به مبلغ ۶۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال.
- ۶-۲- دارا بودن تأییدیه صلاحیت از بیمه مرکزی
- ۷- شهرداری در رد یا قبول پیشنهادات مختار است.
- ۸- نفرات اول، دوم، سوم که حاضر به انعقاد قرارداد نشوند سپرده آنها به ترتیب به نفع شهرداری ضبط خواهد شد.
- ۹- ارائه پاکت الف در مهلت قانونی به دبیرخانه شهرداری حمیدیا نیز الزامی است.
- ۱۰- اطلاعات تماس شهرداری حمیدیا جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌ها:
- آدرس: یزد، حمیدیا، بلوار شهید دشتی، خیابان شهید نصرآ، جعفری، شهرداری حمیدیا تلفن ۰۳۵-۳۸۲۲۲۲۸۳
- ۱۱- متقاضیان شرکت در فراخوان در صورت عدم عضویت در سامانه، نسبت به ثبت نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (به صورت برخط) برای کلیه صاحبان امضای مجاز و مهر سازمانی اقدام لازم را به عمل آورند.
- ۱۲- سایر اطلاعات و جزئیات در اسناد مناقصه درج گردیده است.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۵/۱۳

تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۵/۲۰

شهرداری حمیدیا